ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਸਖੀ ਬੇਵਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੁਆਰਾ

(2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6490)

23 ਨਵੰਬਰ, 2021

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ)) ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 - ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 - ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ)) ਐਕਟ 1976 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਨਵੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਰਾਜ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25.04.1988 ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਕਿ 1976 ਦਾ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਰਾਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: 1999 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ - ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ - ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 05.05.1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 4] [1112-ਬੀ-ਈ]

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ (ਐਕਟ, 1976) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ/ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ, 1976 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ/ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ। ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 4.1 ਅਤੇ 4.2] [1112- ਐੱਫ-ਜੀ; 1113- ਐਫ-ਐਚ; 1114- ਏ-ਸੀ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 25.04.1988 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ, 1976 ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3)/10 (5) ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ, ਦੋਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 4.3 ਅਤੇ 4.4] [1114-ਸੀ-ਈ]

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ 24.07.2002 ਦੇ ਮਤੇ/ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 24.07.2002 ਦੇ ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਤਹਿਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, 24.07.2002 ਦੇ ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਐਕਟ, 1976 ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 24.07.2002 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 05.04.2002 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4.4 ਅਤੇ 4.5] [1114-ਐੱਫ; 1115-ਬੀ-ਈ]

5. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ 10.06.1994 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। 10.06.1994 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੇ। ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4.6] [1115-ਐੱਫ-ਜੀ]

6. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4.7] [1116-ਏ-ਡੀ]

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 1987 ਦੀ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 05.05.1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ 1994 ਦੀ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 1987 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ 1994 ਦੇ ਐਮ ਜੇ ਸੀ ਨੰਬਰ 10 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵੀ "ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। [ਪੈਰਾ 5] [1116- ਐਫ-ਐਚ; 1117- ਏ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6490

1994 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਵਿੱਚ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.07.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਿਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਵੀਨਾ ਗੌਤਮ, ਪਵਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਰਾਜਾ ਰਾਮ, ਅਮਨ ਐਸ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਣਵ ਮੋਂਗਾ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1.ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 1994 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਵਿੱਚ 30.07.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ - ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, 1976 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 1976" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਏਸੀ 0.865-7 ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

2.1 ਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 - ਸਖੀ ਬੇਵਾ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਐਕਟ, 1976 ਅਧੀਨ ਏਸੀ 0.865-7 ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ 27.03.1984 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30.04.1984 ਨੂੰ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮਈ, 1984 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ 26.10.1984 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (5) ਤਹਿਤ 30.11.1984 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ - ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ।

2.3 ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 0.865-7 ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਲਾਨਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਬੋਰਡ - ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 05.05.1987 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2.4 ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸਦਰ, ਕਟਕ ਨੇ 25.04.1988 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 01.03.1984 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ - ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 1987 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 01.11.1991 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1994 ਦੇ ਐਮ.ਜੇ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ **ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ** ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 1994 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 05.05.1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ 1987 ਦੀ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ 01.11.1991 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 10.06.1994 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਇਕਪਾਸੜ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਇਕਪਾਸੜ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25.04.1988 ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕਾਊਂਟਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ 25.04.1988 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ 25.04.1988 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 25.04.1988 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 02.04.1988 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ. ਸਦਰ ॥ ਅਤੇ ਅਮੀਨ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਸੀ. ਪਟਨਾਇਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਰੱਦ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2.5 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 22.03.1999 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਤੀ 05.04.2002 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ।

2.6 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24.07.2002 ਦੇ ਸੂਚਨਾ/ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25.04.1988 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ - ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਮਿਤੀ 05.05.1987. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

2.7 ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

4. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ - ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 05.05.1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4.1 ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੈਰਾ 8 ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਕੋ ਪੈਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"3. ਬੱਚਤ - (1) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ-

(ਏ) ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਬੀ) ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ;

(ਸੀ) ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ।

(2) ਕਿੱਥੇ-

(ਏ) ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਫਿਰ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

4. ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, 12, 13 ਅਤੇ 14 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4.2 ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ (ਐਕਟ, 1976) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ/ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ

ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ, 1976 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ/ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ। ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4.3 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 25.04.1988 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ, 1976 ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3)/10 (5) ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ, ਦੋਵੇਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

4.4 ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ 24.07.2002 ਦੇ ਮਤੇ/ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। 24.07.2002 ਦੇ ਮਤੇ/ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਰੱਦ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

i) ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ii) ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
(iii) 5.4.2002 ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.5 ਮਿਤੀ 24.07.2002 ਦੇ ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਛੱਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (3) ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, 24.07.2002 ਦੇ ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਐਕਟ, 1976 ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਅਤੇ 8 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 24.07.2002 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 05.04.2002 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 24.07.2002 ਦਾ ਮਤਾ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਭਾਗ (ii) 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ "ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

4.6 ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ 10.06.1994 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। 10.06.1994 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਲੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੇ।

4.7 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25.04.1988 ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 25.04.1988 ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 10.06.1994 ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਇਕਪਾਸੜ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 30.07.2009 ਨੂੰ 1994 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25.04.1988 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰੱਦ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਗਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 1987 ਦੀ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.03.1984 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 05.05.1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੋ 1994 ਦੀ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 1987 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 2550 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ 1994 ਦੇ ਐਮਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 10 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ **ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ** ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ **"ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ"** ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 1994 ਦੇ ਓਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 4048 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 50,000 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669